

Nyíri Katalin

Lélegzet

A tiszta, vasalt ágynemű két hete állt összehajtogatva az ágyon. Kimosta, amikor mami meghalt, de nem talált neki helyet. Olyan volt, mint az anyósa, összenőtt a kisszobával, nem illett máshová.

Az éjjeliszekrényen mami vörös köves jegygyűrűje villogott a napfényben, életében nem vette le, hosszú özvegysége alatt az ujjára szorult, mélyen belevágott a bőrébe, lehetetlen volt lehúzni. Anyám neked adná, hét évig ápoltad, mondta a férje, amikor a kezébe nyomta a temetés után, ő pedig émelygett, ha arra gondolt, mekkora erővel téphette mami kezét, hogy az ékszer lejöjjön. Kilenc év volt, sosem tudod, válaszolta végül, a gyűrűt letette a szekrényre, azóta hozzá sem nyúlt.

Mami éjjel esett el, amikor mosdóba ment. Combnaktöréssel feküdt a kövön reggelig, aztán valahogy elkúszott a telefonig. Őket hívta először, nem a mentőket. Hogy miért csak órákkal később telefonált, képtelen volt pontosan megfogalmazni, azt mondta, összezavarodott, neki viszont az az érzése támadt, mami a fájdalmi ellenére is tapintatos maradt, nem akarta felébreszteni őket.

A műtét után hozzájuk költözött, a lányok régi szobájába. Először csak rövid időre gondolták, amíg felépül, de sosem jött rendbe teljesen.

Mami dédelgetett virágait bezsúfolták a kisszobába, az ágya köré. Első éjszaka, a félig leeresztett redőnynél úgy festett a helyiség, mint kilenc négyzetméternyi dzsungel. A növények egy része azonnal elpusztult, a panellakás száraz levegője megfojtotta őket, akkor megint lett egy kis hely, éppen csak annyi, hogy egy széket is betegyenek, amire leülhetett.

Ahol most a jegygyűrű állt az éjjeliszekrényen, ott tartotta mami a fényképes dobozát. Valójában nem igazi doboz volt, csak hat képeslap, a széleiknél összevarrva, húsvéti üdvözetek, csibével és báránnyal, belül még a kézírás is látszott. Nézd, milyen szép voltam, mondta, és az összes megsárgult képet a fájó ölébe öntötte, majd felvette a szemüvegét, és megkereste a hátoldalukon a ceruzával írt dátumot. Ő összerándult a szép szótól, az első döbbenet jutott eszébe, amikor a férje kijelentette, hiába csak az anyósa, neki kell fürdetnie mamit, egy férfi nem mosdathatja az anyját. A fürdőszoba fehér csempéjén topogó otromba test látványa, szánni való sutasága, a takaró alatt befűledt hajlatok szaga zavarba hozták mindkettőjüket, mami szégyellte magát, ő pedig arra gondolt, eddig sosem vette észre az asszony csúnyaságát, csak azt látta, hogy öreg.

Akkor kilopott egyet a megmaradt növények közül, és kitette az erkélyre megfagyni.

Az első hetekben csak a csoszogás hallatszott hajnalonként, ahogy a bizonytalan, gyenge kezek a falat tapogatják, kapaszkodót keresnek. Később mami már fel is keltette. Rettegett, hogy a mosdóba menet elesik, összezúzza magát, a hangjára nem ébred fel senki, és megint ott marad reggelig a padlón. Belékapaszkodott, akkor már ő tapogatózott, mert villanyt gyújtani nem engedte, nehogy a többiek felébredjenek. Miután visszakísérte az anyósát, megvárta, amíg lefekszik, be is ta-

karta, a lábfeje alá gyűrte a paplant. Ő már nem tudott elaludni, az öreg, eres kéz szorítását érezte a sajátján. Akkor csimpaszkodtak belé így utoljára, amikor a lányok még kicsik voltak.

Attól kezdve mami altatót kapott éjszakára, nem mászkált, csak a lepedőt kellett gyakrabban cserélni alatta. Ő pedig minden összepiszkított lepedővel kivitt egy virágot a szobából a teraszra, időjárástól függően megfagyni vagy megégni.

Néhány hónap múlva felvetette, fogadjanak ápolót, de mami sírt, iszonyodott a gondolattól, hogy egy idegen így lássa, összetörve. Őt akarta, és ő nem ellenkezett. Természetes volt, hogy senki sem kérdezte meg, csak ráosztották a szerepet, ő a nő, a veleszületett gondoskodási ösztön miatt nyilván a legalkalmasabb. A belénevelt kötelességtudat pedig legyőzte a természetes vágyat, hogy tiltakozzon, hogy hangosan is kimondja a kérdést, velem mi lesz?

Az évek alatt összeöregedtek mamival. Az anyósa gondjai az ő gondjai lettek, a kopott, sajgó ízületek, a könnyen rágható, langyos vacsora, ami nem üli meg az idős gyomrot, hogy a nyugdíjból minden hónapban félre kell tenni egy keveset az unokáknak karácsonyig. Nyáron ő vigasztalta az asszonyt, amikor szegényében elsírta magát, mert miatta maradt el a fiatalok nyaralása, nincs kire bízni a felügyeletet. Némán megölelte, nem lehetett kimondani, hogy ne sírjon, majd utazunk, ha meg tetszett halni.

Az utolsó években mami egyre apadt, hiába feküdt folyton. Egyformán, örömtelenül teltek a napok, nem igényelte már a társaságot, a televíziót nézte, ugyanazt a csatornát, mindegy volt, csak szóljon valami, mert a növények igénylik az emberi hangot. Valami lassú, halk pusztulás ette be magát a kisszobába, átjárta a falakat, az egész lakást. Ő is érezte, bárhová ment, félt, hogy belélegzi, és megtapad a tüdejében.

Két hete, amikor reggel bement a szobába, mami még aludt. Azonnal látta, hogy alig emelkedik a mellkasa a takaró alatt. Talán ez az utolsó lélegzet, gondolta, hamarosan vége. Ha most bemegy, zajt csap, talán megszakad a folyamat, mami felsóhajt és rámosolyog. Most nincs itt más, akinek meg kell felelni, aki elvár, az övé a döntés. Hangtalanul behajtotta az ajtót, kiment az erkélyre cigarettázni.

Órák múlva hívta ki a mentőket. Amíg megjöttek, megmosta a kezét, mert mamit zavarta, ha füstszagú, aztán kibámult az utcára, nehogy véletlenül meglássa az arcát. A párkányon az egyetlen megmaradt kis fokföldi ibolya állt, nem virágzott évek óta. A világosabb ablakba tette, és vizet öntött az alátétbe, ahogy az anyósától látta.

Azóta minden nap a kisszobában ül az ágy mellett. Azt hitte, ha mami elmegy, jobb lesz, de rászakadt ez a rengeteg kitöltetlen idő, amit nem tud megosztani senkivel.

Felhúzza a jegygyűrűt. Micsoda morbid jutalom, gondolja. Az ő vékony, csontos ujján lötyög az ékszer, csak a középső perc tartja. Könnyedén csúszik le, begurul mami ágya alá.

Cukrászda

Adrienn az erkélyen telefonált, elnevette magát, végigsimított tar fején, majd a csipőjét hanyagul a korlátnak döntötte. Az ajtót gondosan behúzta maga után, így a férfi bentről nem hallotta, miről beszél, csak az üvegen át nézte, igyekezett a szájáról olvasni. Ez megszokás nála, gondolta a férfi, a színpadias gesztusok, hogy mindig úgy mozog, mintha figyelnék. Most azt játssza, hogy egészséges, ez a szerepe, a másik, a vonal végén, pedig belemegy. Ha az a férfi, akivel beszél, tényleg az erkélyen állna, Adrienn zavarba jönne, egészen mást üzenne a teste, azt, hogy szégyelli a kopaszságát, a hámló bőrt, hogy a térdén és a könyökén kirajzolódnak az összekapaszkodó csontok. Akkor is szégyelli, ha mindez csak átmeneti, és elől, a homlokánál már látszanak az előbújó, puha babahajak, kislányosan szőkék, világosabbak, mint amilyen előtte volt.

A férfi a konyhába ment, nehogy úgy tűnjön, hallgatózni próbál. El akarta foglalni magát valamivel, amíg véget ér a hívás, ha nyílik az erkélyajtó, és Adrienn bejön, tűnjön úgy, nem érdekli. Semmihez sem tudott nyúlni, minden tiszta volt, a fűszertartó, a bögrék, a vasalt konyharuhák katonás rendben álltak. Megtapogatta a tányérokat a csepegtetőn, ami megszáradt, azt a felső szekrénybe tette. Egy oszlopba rendezte őket, mióta itt tartották a gyógyszeres dobozokat is, csak így fértek el.

Tavaly öt hétig külön éltek. Nem számított rá, ez volt a legrosszabb benne, hogy hirtelen, előzmény nélkül mondta ki Adrienn, elmegy. Ő döbbsent csendben nézte, ahogy pakol, néhány blúz, nadrágok, cipő, tisztálkodó szerek, törölköző, laptop, csak ami igazán szükséges. Mielőtt indult, megállt az ajtóban, két oldalán a két teli bőrönd, megvonta a vállát, mintha megint csak egy kitalált karaktert játszana, aki most elmegy, de ha a forgatókönyv azt írja, akkor visszajön, ez igazán nem rajta múlik. A papucs a helyén maradt, az ágyneműje, és az a puha textildarab is, amivel a szemüvege lencséjét tisztítja, elvették a búcsú véglegességét.

A következő hétre szabadságot vett ki, várta, hogy megzörren a kulcs a zárban, Adrienn benyit, belebújik a papucsába, megtörli a szemüvegét, és a konyhában elmesél valami érdektelen történetet, mutogat, kilöttyenti a kávé a járólapra.

Az első egyedül töltött vasárnapon már feszítő volt a hiány. Délelőtt az ágyban feküdt, a plafont bámulta, aztán felpattant, autóba ült, Adrienn szüleihez hajtott. Beszélni akart vele, visszahívni.

Az anyósa nyitott ajtót. Nem, Adrienn nincs itt. Nem csak most, nem jött vissza, nem itt lakik. Nem értette. Akkor hol lakik? Nálam maradt egy pendrive, hétfőn kelleni fog Adrienn-nek a megbeszélésen, hazudta ő. Fontos, tette hozzá, amikor megérezte a nő bizonytalanságát. Spirálos jegyzetfüzetből kitépett kockás papíron kapta meg címet. Burkolatlan, közvilágítás nélküli, földes út volt, a város másik végében, sosem járt itt. Megállt a házzal szemben és várt. Esni kezdett, a cseppek kopogtak az autó tetején.

Adrienn elhúzta az utcafrontos szoba függönyét, égett a lámpa, be lehetett látni. Otthonosan mozgott a házban, tudta hol a villanykapcsoló helye, nem botlott meg a magas küszöbben.

Egy óra múlva, mikor elállt az eső, kézen fogva jöttek ki a férfival, Adrienn zárta be a kiskaput, úgy tűnt, kiismerte már a zárjátékát. Mielőtt eltűntek volna a sarkon,

utánuk indult. Egy közeli kis cukrászdába mentek, a kirakat üvegén át látta, ahogy leülnek egy-egy szelet süteménnyel. A szemközti asztalhoz ült, letette a kávécsészéjét, a kis, zacskós kekszet és a cukrot arrébb rakta, feketén szereti. Adrienn nevetett, aprókat vágott a túrós-meggyesből, ő tudta, imádja az édességet, de gyűlöli nyilvánosan enni, mert azt hiszi, mindenki azt figyel, hogyan rág, csámcsog-e, morzús-e a szája. Meg is hagyta a háromnegyedét, csak a villával hadonászott, ahogyan szokott, megint valami jelenetet mutatott be. Amikor észrevette őt, letette az evőeszközt. A férfi is felé nézett, de nem ismerhette fel, sosem találkoztak. Kérdezett valamit, biztosan azt, hogy baj van-e. Adrienn a fejét rázta, eltolta maga elől a tányért, azt válaszolhatta, csak nem ízlik a sütemény. Tudta, hogy nem mondta meg, látta a férfin, hogy nem tudja. Nem is vette észre soha, hogy hétről hétre velük járt a cukrászdába, mindig ott ült velük szemben, kávé kortyolgatott.

Legközelebb Adrienn már akkor kereste a szemével, amikor beléptek. Mindig valami émelvítően édeset rendelt, és meghagyta. Főleg ő beszélt, a férfi csak hallgatta, figyelte, ahogy a kezét mozgatja beszéd közben, az ujjaival játszik, mintha puha szövetet nyújtana a levegőben. Adrienn az egész testével előadott, színházi kellék volt rajta minden, a haja, ahogy átdobta a vállán, a vörös lakk a körmén, hogy feltűnőbb legyen a mozdulatai íve, a bokalánca, amit ültében is zörgetett. Színház, a másik férfinak, neki, az egész cukrászdának, ha valaki az utcáról benézett, annak is.

A negyedik vasárnap elmaradt a műsor. Adrienn és a férfi szótlánul ültek, nem néztek egymásra. Adrienn csupasznak tűnt, törekenynek, a tekintete, a szája zárt volt. Csak egy kis csésze volt előtte. Hiába ült köztük a férfi, ahogy egymással szemben itták a kávé, ő és Adrienn, mintha egymás tükörképei lettek volna.

Másnap csengettek. Tudta, hogy Adrienn az, tudta, mielőtt kinyitotta volna az ajtót, ez a forgatókönyvbéli csavar. Ott állt mellette a két bőrönd, bennük blúzok, nadrágok, laptop. A papucs még itt van, az ágynemű is. Mintha el sem ment volna, úgy nyúlt a villanykapcsolóhoz, lépte át a magas küszöböt.

Ő kávé töltött két csészébe. Adriennek lázasan csillogott a szeme, a csészét forgatta az asztalon, a kezét melegítette rajta, de nem ivott bele. Már nem voltak tükörképek.

Adrienn kipakolt, a ruhásszekrény újra megtelt, a laptop visszakerült az íróasztalra. A sminklemosós tubus megint a mosdó szélén piroslott, ő felpattintotta a kupakot, a lyuk körül beszáradt, gumyszerű lett a krém, de a mandulaillata megmaradt. Csak ahogy állt, a tubussal a kezében, érezte meg, mennyire hiányzott esténként ez az illat, amikor bement Adriennhez a fürdőszobába, és nézte, ahogy körkörös mozdulatokkal masszírozza a bőrére az arctejet, aztán leöblíti vízzel, de amikor megtörli az arcát, így is két fekete folt marad a törölközőn a szemfestéktől. Akkor döntötte el, hogy nem kérdez semmit. Nem számít.

Következő vasárnap korán ébredt. Feküdt az ágyon, a plafont bámulta, várta, hogy Adrienn felkeljen. Amikor a nő kinyitotta a szemét, ő megmondta neki, hogy cukrászdába akar menni. Ugyanoda. Adrienn a fejét rázta. Nem megy, rosszul érzi magát. Szimulál, nyilván szimulál, gondolta ő. Otthagytta az ágyban, a párnától gyűrött arccal, csillogó szemmel, egyedül ment a cukrászdába. Útközben eszébe jutott, milyen komikus lenne, ha a másik férfi is ott ülne a szokásos asztalnál. Persze nem volt ott, minek jött volna. Ő megint kávéért, a kis zacskós kekszet a zsebébe tette, megint van kinek hazavinni.

Este ért haza, amikor Adrienn már aludt. Lázmérő és Algopyrin volt az éjjeli szekrényen. A homlokára tette a kezét, nyirkosnak érezte, de melegnek nem. Reggelre kialussza, gondolta.

Mire hajnalban kiértek a mentők, bepakolt neki az egyik kis bőröndbe, csak a legfontosabbakat, pizsama, fehérnemű, papucs, WC-papír, fogkefe, pohár, evőeszköz. Adrienn nem engedte, hogy bekísérje. Ott maradt az üres lakásban, és arra gondolt, hogy megint el fognak tűnni a szekrényből a ruhák, az arclemosó a mosdó széléről, a fekete foltok a törölközőről.

Adrienn a délelőtti vizit után saját felelősségére távozott a kórházból. Legalábbis neki ezt mondta, a papírokat nem engedte megnézni. Nem szabadott volna eljönnöd, mondta neki, de valójában örült, hogy itthon van.

Adrienn a kanapé előtt vetkőzött, ki kell mosni a ruhákat, kórházaskak, mondta. Ahogy levette a pulóvert, a pólót, aztán a melltartót, és földre dobta mindet, csupa manír volt megint.

A könyökhajlatában még ott domborodott a ragtapasz, ami a kis, vérfoltos papírvattát szorította. Egyetlen, határozott mozdulattal tépte le. Jól gyógyítható, mondta, rendbe jövök. Az orvos mondta. Ő némán állt, nézte a nőt, a remegő kezét. Tudta, hogy az orvos nem mondott ilyet, nem mondhatott, de bólogatott, aztán a mosógépbe tette a ruhákat.

Arra gondolt, milyen jó, hogy visszajött Adrienn, mielőtt kiderült. Az ő lakása közelebb van a kórházhoz. Még mindig ide van bejelentve. Tudta, hogy a másik férfi nem vinné ezt végig vele, egy friss kapcsolata nem bírta volna el. Jobb itt.

Teltek a hónapok, megszokták a gondolatot, belefásultak. Adrienn lefogyott, és kihullott a haja. Nem baj, majd visszahízik, majd kinő, mondogatták, és úgy lett. A leesett köröm helyén új, kemény szaru képződött.

Most ott telefonál a teraszon, magára húzta az ajtót, hogy ő ne hallja. Nevet. Ahogy nézi a nőt, felöltlik benne egy gondolat. Kiveszi a tányérok mellől a hányáscsillapítót, kipattintja a szemeket a levélből, bele a mosogatóba, kis örvényben viszi le a víz a csatornába.

Az a csupasz csend a cukrászdában. Ahogy Adrienn kibillent, nem játszott. Tudták.

